

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Izšaja ob 4. jutraj.
Stane mesečno Din 25.—, za mes.
semestrno Din 60.—, za leto
—
Oglas po tarifi.
Uredništvo:
Ljubljana, Kraljeva ulica št. 5/L
Telefon št. 2073 in 2074, ponoči tudi
št. 2034.
Rekopis se ne vračaja.

Uredništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2073.
Novinski oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2078.
Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 23 — Celje, Aleksandrova cesta
—
Račun pri poštnem črt. zavodu: Ljubljana
št. 11.44. — Praha čialo 78.180.
Wien, Nr. 205.241.

Ljubljana, 10. nov.

Preobrat v Romuniji je popoln. Afront regentskega sveta proti kabinetu Vintila Bratianu je imel za posledico demisijsko vlado in konec liberalnega režima. To se je zgodilo na hitro, a nadaljnji dogodki so se razvijali nekoliko počasneje, končna solucija, ki jo je očitno pospešil, če ne celo povzročil navet londonskega poslanca Titulescu, pa pomeni popoln preobrat v romunski notranji politiki. Nacionalnozaraništna opozicija prihaja na vlado.

Ta preokret je za nadaljnjo romunsko politiko ogromnega pomena. Se ne davno opozicija pri odločitvah krogih v Bukarešti ni imela simpatij; veljala je za preradikalno in niso si želeli njene režima. Odnosaji med opozicijo in bukareškimi vlastodržci so se v zadnjem letu poostriili do neznočnosti. Podobno kakor KDK je romunska opozicija zapustila parlament, toda se ni zadovoljila z abstinenco, temveč je šla do revolucionarnega akta — ustanovitve posebnega protiparlamenta. Da se je navzile temu regentski svet odločil dati Maniu vlado v roke, je znak njegove državniške modrosti, a tudi dokaz narodnega razpoloženja. Je pa tudi posledica dejstva, da je Romunija samo na ta način mogla vzpostaviti svoj politični in gospodarski prestiž v Evropi.

Nacionalni zaraništni prihajajo s tem privikrat do neomejene vlade v Romuniji. Režim prihaja od stare romunske plutokracije, ki se ji je splošno očitala nasilnost, reakcionarnost in korupcionizem, na nove mlade elemente, ki predstavlja po eni strani radikalno orienrirane zastopnike malih kmetov ki hočejo drugačno gospodarsko in socialno politiko v državi, po drugi strani pa Erdelce, ki so morali biti doslej po večini v opoziciji. Je tedaj to zmaga demokracije in zmaga »prečanov«. Gotovo smemo tudi v romunskih razmerah uporabljati ta izraz, zakaj paralela z našimi razmerami se vsiljuje sama od sebe in je tudi v stvarnem pogledu zelo izrazita. Kakor pri nas KDK proti hegemoniji in nazadnjaštvu Bukarešte. Tudi zaraništni imajo glavno zasloambo v romunskih prečanskih pokrajinah. Tudi oni se bore proti dušici in uničujoči korupciji in za ravnopravnost, za pošteno in moderno državno upravo.

Režim nacionalnih zaraništov bo pomenil hkrati tudi modernizacijo in evropeizacijo romunske politike. Preokret ni tedaj le v romunskem, marveč tudi s splošno kulturnega in evropskega stališča velik napredek in mora biti tudi ostalim državam v južnovzhodnem delu Evrope memento, da je treba prekiniti s škodljivimi starimi tradicijami in predsodki.

Interesanten bo nadaljnji razvoj notranjih političnih dogodkov v Romuniji. Da Maniu ne bo mogel niti hotel sodelovati s sedanjim parlamentom, je izven dvoma. Ker razpolagajo v njem liberali z ogromno absolutno večino, je pričakovati, da se sploh ne bo več sestel, marveč da bo imela Romunija v kratkem nove volitve. Da bo iz njih nacionalnozaraništna stranka prišla kot zmagovalka, o tem menda ni mogoče niti najmanj dvomiti. Zeslejš se je v državi vedno obnesla praksa, da dobi volilna vlada v volitvah zanesljivo večino, pa naj stoji za njo katerakoli stranka. Nacionalnozaraništna stranka pa ima poleg tega za seboj prave in resnične pristaše, ki so zanj iz principijelnih, ne pa morda oportunističnih razlogov, kakor pri drugih strankah. Da je res tako, se je pokazalo najlepše pri zadnjih volitvah, ki so sicer dale liberalom absolutno večino, a vendarle pokazale, da razpolaga opozicija Maniu-Mihalake z vročim borbenim kadrom med volilci, ki ga ne more uničiti niti omajati najhujši pritisk. Tako preizkušnja je za stranko vedno ogrožen napredek, največje notranje ojačenje.

Zato se ne more dvomiti o tem, da bodo volitve, ki jih mora nova vlada razpisati v najkrajšem času — saj ni priznavala kot opozicija zakonitosti liberalnega parlamenta — prinesla ogromno nacionalno-zaraništno večino v Erdelju, večino pa tudi po ostalih romunskih pokrajinah. Z novim parlamentom bo mogla vlada Maniu izvesti svoje širokozasnovo reformno delo.

Glede vnanje politike so voditelji dosedanje opozicije ponovno naglašali, da se strinjajo z dosedanjimi smernicami. Močna erdeljska komponenta je garancija, da se odnosaji do Madžarske ne bodo spremenili in da bo nova vlada prav tako trdno ali še bolj zasidrala svojo vnanjo politiko v maloantantni zvezi.

Zmaga kmečkodemokratske misli v Romuniji je dogodek, ki deluje na pravno kot primer za pravilno reševanje notranjih problemov tudi v drugih državah. Beograd ne bo mogel prezreti Bukarešte in skrajni čas je, da bi se šel v Romunijo učiti.

Vlada kmečke demokracije v Romuniji

Homogena vlada romunske kmečke demokracije je včeraj prisegla in prevzela vodstvo državnih poslov. — Prva seja ministrskega sveta

Bukarešta, 10. novembra, sg. Po sinočnjih konferencah Mania s prvaki narodne kmečke stranke se je danes sestalo strankino vodstvo, ki je odobrilo predloženo ministrsko listo. Maniu je ob 11. dopoldne obvestil regentski svet, da je lista vlade sestavljena. Regentski svet je odobril ministrsko listo, nakar je bil podpisan ukaz o imenovanju nove vlade.

Ob 16. je novi kabinet položil prisego v roke regentskega sveta. Minister Sever Bocu zaradi bolezni pri prisegi ni bil navzoč. Na potu v kraljevo palačo je zbrana množica živahno aklamirala Mania.

V zadnjem trenutku je bila ministrska lista nekoliko izpremenjena. Namesto Joančesca je general Alefra prevzel prometno ministrstvo. Nadalje se je ustanovilo novo ministrstvo za Banat, ki ga je prevzel Sever Bocu. Za minist-

stra brez portfelja za Sedmograško je bil imenovan Vojcomilescu. Notranje ministrstvo ima Valda Vojvod, zunanje ministrstvo prof. Mironescu, finančno ministrstvo Popovič in vojni ministrstvo Cikoski. Takoj po prisegi je nova vlada imela svojo prvo sejo. Jutri zjutraj bodo novi ministri prevzeli svoje resorte.

Dosedanji liberalni ministri so se danes dopoldne poslovili od uradnikov svojih ministrstev ter s tem prelomili dosedanje tradicije, po kateri so odstopajoči ministri osebno izročili svojim naslednikom agende. Ta prelom z dosedanjim tradicijo je v političnih krogih napravil zelo slab vtis tembolji, ker je finančni minister Bratianu, ko se je poslavljajal od uradnikov finančnega ministrstva, pozval uradnike, naj tudi proti volji sedanjih ministrov branijo interese države.

Poslabšana trgovinska pogodba z Avstrijo

Seja Narodne skupščine. — Zelo otežkočen uvoz kmečkih pridelkov v Avstrijo. — Nova pogodba je odobrena

Beograd, 10. novembra. p. Današnja seja Narodne skupščine je bila sklicana sicer že za 9. uro, toda pričela je šele malo pred 11., ker vladni poslanci kljub rotnju in grožnjam ne prihajajo redno k sejam. Tudi Koroševa vlada je začela posnemati Veljo Vukičevića in dosledno brskira seja Narodne skupščine. Danes sta »dežurala« sam minister socialne politike Barič in trgovinski minister dr. Spaho, ki se seji že ni mogel izogniti, ker so bile na dnevnem redu zadeve njegovega resora.

Pri čitanju zapisnika je zahteval besedo Nastas Petrovič in je v svojem govoru ostro kritiziral malomarnost skupščinskih tajnikov, ki vodijo zapisnike skrajno površno in nepopolno. Njegov včerajšnji protest radi nepravilnega glasovanja v zapisniku sploh ni zabeležen.

Med drugim je poročal predsednik, da je vlada predložila Narodni skupščini v ratifikacijo dodatno pogodbo k trgovinski pogodbi z Avstrijo, nadalje konvencijo o vzajemni pravni zaščiti in naknadnem sporazumu med Jugoslavijo in Italijo o izvrševanju pravnih konvencij. Vlada zahteva za vse te pogodbe njeno.

Skupščina je nato prešla na dnevni red ter po kratkem ekspezeju ministra Spaha odobrila dopolnilno trgov pogodbo z Avstrijo. Dr. Spaho je v svojem ekspezeju naglašal, da je vlada pri sklepanju te pogodbe vodila želja, odpreti domačemu gospodarstvu nova tržišča. Ta namen je pogodba v veliki meri dosegla.

Nato je Dr. Spaho podal zgodovinski pregled naših trgovinskih odnosov z Avstrijo do trenutka, ko je avstrijska republika povišala svoje uvozne carine. Avstrijska vlada se je tedaj vdala pritisku agrarnih krogov ter povišala zaščitne carine na agrarne sirovine in na agrarne proizvode. L. 1925 je Avstrija uvozila v našo državo proizvodov za 1604 milijonov Din, kar znaša 18.33 odst. našega celokupnega uvoza. L. 1926 za 1532 milijonov (20.08 odst.) leta 1927 za 1424 milijonov (19.55 odst.). V Avstrijo pa smo izvozili l. 1925 za 1651 milijonov. t. j. 18.55 odst. našega izvoza. l. 1926 za 1609 milijonov (20.59 odst.), leta 1927 za 1448 milijonov (22.64 odst.). Ko pa je Avstrija povišala svoje zaščitne carine na agrarne proizvode, je naš izvoz prišel v težak položaj. Stali smo pred alternativno, ali sprejeti izvoz naših agrarnih proizvodov pod novimi okoliščinami, ali pa odvodevati pogodbo. Nato so se vršila ponovno dolgotrajna pogajanja, dokler ni bil dosežen nov sporazum, ki ga vlada predlaga Narodni skupščini.

Naša vlada je morala priznati avstrijski republiki naslednje koncesije: Za glavno gotovo preko 500 kg teže zviša Avstrija svojo uvozno carino od 5 na 8.5 zlatih kron, za ostalo glavno živino od 5 na 10 zlatih kron, za pogonsko in plemensko živino od 25 na 50 kron, za svinje do 100 kg teže od 9 na 18 zlatih kron, za konje hladnokrvne pasme s starostjo preko dveh let od 60 na 132 kron za komad, izpod dveh let od 30 na 75, za svinjsko mast od 3.80 na 10 zlatih kron.

Za te koncesije, smo dobili naslednje protikoncesije: Avstrija znižuje uvozno carino za pšenico, rž in oves od 4 na 2 zlate kroni (naš izvoz v Avstrijo znaša 30 milijonov letno), za sveže grozdje od 15 na 10 (4 milijone), za jabolka od 2 na 1. Za sveže slive je bila prej dogovorjena carina l. zlate krona. Ta carina je z novo pogodbo ukinjena in se bo vršil izvoz svežih sliv v Avstrijo brez carine (24 milijonov). Avstrijska republika znižuje nadalje carino za suhe hruške od 6 na 2 in pol, za zeleni grah od 5 na 1, Carina na slivovce je znižana od 150 na 75 kron. Najvažnejša koncesija v tem pogledu je znižanje carine na težke zaklane svinje od 6 na 3 zlate krona.

Dr. Spaho smatra, da smo lahko s temi koncesijami zadovoljni, ker smo ob enem s to pogodbo pojačali zaščito svojih industrijskih proizvodov. Uvozna carina na vjake in matic, je zvišana od 28 na 70 zlatih dinarjev, s čemer so posebno zaščitene zadevne tovarne v Sloveniji. Carina na uvoz ovojnega papirja je povišana od 10 na 14, na satiniran papir pa od 16 na 17 zlatih dinarjev.

Dr. Spaho je končal s pozivom, naj Narodna skupščina sprejme dopolnilno pogodbo k trgovinski pogodbi z Avstrijo. Pogodba je bila nato brez debate sprejeta s 131 glasovi.

Dalje je Narodna skupščina vzela v razpravo tri konvencije z Madžarsko. Ministra narodnega zdravja in pravde sta podala kratke ekspezeje, nakar so bile konvencije sprejete s 129 glasovi.

S tem je bila seja zaključena. Prihodnja bo v ponedeljek z nadaljevanjem današnjega dnevnega reda.

Seje skupščine bodo bržkone zopet odgodele. V ponedeljek se sestane plenum finančnega odbora, ki bo najprej izvolil sekcijo za prošnje in pritožbe, nato pa bo razpravljal o uredbi glede pomoči v slučaju elementarnih nezd in o uredbi glede dnevnice državnim uradnikom na službenem potovanju.

Konflikti v sarajevski oblastni skupščini

Sarajevo, 10. novembra. n. Volitve sarajevskega mestnega župana in demonstracije, do katerih je potem prišlo, so privedle do popolnega prekinjenja stikov med JMO in sarajevskimi radikali. To se opaža tudi v oblastni skupščini sarajevske oblasti. Na včerajšnji seji je podpredsednik dr. Toma Popović prečel pakt, ki je bil sklenjen med muslimani in radikali o sodelovanju v oblastni skupščini. Ta pakt je doletel, da dobe radikali podpredsednika in enega sekretarja skupščine, da dobe tri mesta v oblastnem odboru in da izmenično predsedujeta radikal in musliman. Dočim je muslimanska organizacija prvi dve točki pakta izpolnila, tretje ni v čimer videli radikali nelojalnost. Zaradi tega dr. Popović podaja ostavko na podpredsedniško mesto. Njemu se je pridružil tudi skupščinski tajnik Milošević, ki je ravno tako demisijski. Nato je govoril oblastni odbornik dr. Dušan Petrovič, ki je tudi radikal in se je solidiziral s Popovićem in Miloševićem, toda ni podal ostavke na svoj položaj.

Vsem trem je odgovorjal dr. Behmen, ki je navedel, da muslimani zato niso izpolnili tretje točke sporazuma, ker so radikali na sarajevskih demonstracijah vzklikali proti dr. Spahu kot predsedniku JMO in aktivnemu ministru. Zato je klub muslimanskih oblastnih poslancev poslal radikalom pismo, v katerem jim je odpovedal nadaljnje sodelovanje.

V skupščini je nastal še večji nemir in kazalo je, da bo prišlo do pretepot; zato je predsednik hitro prekinil sejo. Ko je bila zopet odprta, je govoril še pristaš HSS Hadžić, ki je poudarjal, da je dobro, da so radikali in muslimani pokazali odprte karte. Nato je bila seja zaključena.

Iz parlamentarnih klubov in odborov

Beograd, 10. novembra. p. Nocoj je radikalni poslanski klub nadaljeval razpravo o tekočem zakonodajnem delu v Narodni skupščini. Minister za socialno politiko, Stjepan Barič je poročal o zakonskem načrtu glede javnih gradenj v pasivnih krajih.

V ponedeljek za 9. uro dopoldne je sklicala na seja plenum finančnega odbora. Na razpravi bodo uredba o odškodnini v službenih elementarnih nezd ter uredba o notnih in sellitvenih stroških za državne uradnike.

Isti dan ob 4. popoldne bo eia zakonodajni odbor, na kateri bo razširjena sekcija, ki proučuje zakonski načrt o ljudskih šolah. Zakonodajni odbor bo nato razpravljaj o zakonskem načrtu, ki se nanaša na osebna imena. Načrt je izdelal načelnik ministrstva notranjih del dr. Pirkmayr.

Prvo leto kmečkodemokratske koalicije

Pribečevićeve izjave ob prvi obletnici ustanovitve KDK. Zakaj ni prišlo do Zedinjene demokracije

Zagreb, 10. novembra. n. Povodom jutrišnje obletnice ustanovitve KDK je Pribečević sprejel danes novinarje, ki jim je med drugim izjavil:

»Jutri poteče prvo leto, odkar smo podpisali akt, ki se je v javnosti nazval beografska resolucija in s katerim se je osnovala KDK.

Znana je stvar, da so demokrati želeli in zahtevali, naj se izvrši fuzija demokratske stranke s samostojnimi demokrati. To nam je bilo ponudeno in jaz sem o tem takoj obvestil Stjepana Radića. Razgovarjala sva se o tem in bilo nama le jasno, kakšen je značaj in namen te ponudbe s fuzijo. Demokratom je bilo glavno v tedanjem trenutku, da se ojačijo številčno napram radikalom. Pred očmi niso imeli nobene izpremembe sistema, temveč so hoteli ohraniti politiko četvorne koalicije in se v tej četvrti koaliciji številčno ojačiti napram radikalom s fuzijo s samostojnimi demokrati. Šli Radiću in meni da je bilo glavno, da se izpremeni sistem. Zato sva neodvisno drug od drugega formirala idejo zedinjenja celokupne demokracije. Na mojem prvem sestanku s Stjepanom Radićem je bil izdelan načrt, da osnujemo HSS. SDS demokratska stranka. JMO in savez zemljoradnikov klub zedinjene demokracije ki bi imel 170 poslancev in tako absolutno večino v parlamentu. Bila je to grandiozna ideja in ako bi bila oživljena, bila bi bil položaj v naši državi danes daleč drugačen, kakor je. Demokrati niso frontalno odbili tega predloga, hoteli pa so ga izmanevrirati s svojim predlogom o fuziji demokratov s samostojnimi demokrati.

Pogoj demokratov za fuzijo je bil ta, naj samostojni demokrati priznajo vlado četvorne koalicije in šele potem, ko bi bila

fuzija izvedena, bi se sklepalo v fuzioniranem klubu, kjer bi bili mi v manjšini. O usodi Vukičevićeve vlade ter četvorne koalicije, meni in Stjepanu Radiću pa je bilo tedaj glavno, da ustvarimo političen položaj, ki bi onemogočil hegemonijo. Danes je čisto jasno, zakaj so demokrati odbili zedinjeno demokracijo in forsirali samo fuzijo s samostojnimi demokrati. V klubu zedinjene demokracije bi bili prečani v večini in to bi bilo najmočnejše jamstvo za novo politiko v državi.

Samostojni demokrati smo bili postavljeni pred alternativo, da izbiramo med koalicijo s HSS in fuzijo z demokrati. Odločili smo se brez oklevanja za koalicijo s HSS. Ko smo ponujali g. Davidoviću zedinjeno demokracijo, nismo postavljali nobenih državnopravnih zahtev. Vse bi se imelo izvršiti v okviru ustave. Toda demokrati prvaki so nam zgovorili, da zedinjena demokracija ne more dobiti vlade in da bi Vukičević vodil nove volitve. Odgovoril sem jim, da sprejemamo tudi tak položaj. Ako bi prišlo do volitev bi postavili pri njih skupne liste, pa bi se videlo kdo bi zmagal, reakcija ali demokracija. Toda vse je bilo zaman.

Ko smo spoznali, da iz zedinjene demokracije v tem času ne more biti ničesar, smo se odločili za osnovanje KDK. Ko smo lo utvarili, so bili srbijski politiki komsterinari Njihova politična maksima je bila točji s Pribečevićem Radića in z Radićem Pribečevića. Potem so mislili, da bo naša koalicija trajala samo nekoliko tednov, toda jutri obhajamo obletnico našega skupnega dela. V tej naši skupnosti je jamstvo za zmago velikih načel, zaradi katerih je bila KDK osnovana.

Danes odgovori dr. Korošec inž. Savčiću

Zaključno posvetovanje šefov vladne koalicije. — Šefi pristajajo baje na vse Savčičeve predloge. — Za danes je napovedan sestanek dr. Korošca in inž. Savčića.

Beograd, 10. novembra. p. Danes se je vršila na poziv predsednika vlade dr. Korošca v ministrstvu notranjih del konferenca šefov vladnih strank. Konferenci so prisostvovali dr. Korošec, Ljuba Davidović, dr. Spaho in Veljo Vukičević. Zanimivo je, da se je kot šef radikalne stranke javil V. Vukičević, a ne Aca Stanojevič. Po konferenci je Davidović izjavil novinarjem, da so na konferenci razpravljali o odgovoru, ki ga naj da predsednik vlade dr. Korošec v imenu četvorne koalicije inž. Savčiću. V tem pogledu je konferenca sprejela in odobrila konkreten odgovor.

Zato je pričakovati, da pride do sestanka med dr. Korošcem in inž. Savčićem v najkrajšem času. Iz najbližje okolice inž. Savčića je vaš poročevalec doznal, da je

zahteval g. Savčić od šefov četvorne koalicije ne samo izjave glede razpusta Narodne skupščine in razpisa ter izvedbe docela svobodnih volitev, ampak da je obenem prošil za informacije, kako in v kakšnih mejah si zamišljajo revizijo ustave. Vsi šefi so dali inž. Savčiću ustrežajoče izjave. Je dr. Korošec si je pridržal odgovor, češ da se mora predhodno radi soglasnosti sporazumeti z ostalimi voditelji četvorne koalicije. To stališče je bilo po vsej priliki stilizirano na današnji konferenci v notranjem ministrstvu.

Iz zanesljivega vira se doznava, da se bo vršil sestanek med dr. Korošcem in inž. Savčićem jutri v nedeljo. O sestanku bo sestavljen komunike, ki bo obsegal odgovor dr. Korošca.

Baldwin o zunanjepolitičnih problemih

Odnosaji med Francijo in Anglijo so boljši kot kedaj poprej. — Nemčija na potu popolne konsolidacije. — Evropa mora hoditi po potu miru

London, 10. novembra. (lo.) Snoči je podal ministrski predsednik Baldwin na banketu, ki ga je priredil londonski župan, obširen pregled zunanjepolitičnega položaja. Baldwin je v svojem govoru poudarjal, da se je po zaslugi delovanja Društva narodov položaj evropskih držav v veliki meri izboljšal. Locarnska pogodba je enkrat za vselej zaključila vojno dobo in privedla Nemčijo zoreti v skupnost narodov. »Res ni bilo v tej dobi senzacionalnih dogodkov.« je nadaljeval Baldwin, »vzlic temu je treba poudariti, da si je Evropa zelo opomogla in da so se vojne rane v veliki meri zacelile. Valute so se stabilizirale in razni težki gospodarski problemi se rešujejo povsod z dobro voljo.

S Francijo živimo v najboljših odnosajih in zadnja leta so se toliko izboljšali, da se je nam posrečilo poravnati s francosko državo vsa nesporazumjenja, ki so bila plod zadnje svetovne vojne. Mi se razumemo s Francijo tako dobro kakor še nikoli. Dobre posledice našega tesnega prijateljstva s Francijo so se pokazale tudi v notranji politiki Nemčije, ki se je v tem času popolnoma spreminila in celo izboljšala svoje odnose s Francijo, kar najbolj dokazuje, da je bilo tesno sodelovanje med Londonom in Parizom

potrebno. Duh locarnske politike še vedno tvori podlago politiki angleške vlade. Danes stoji Nemčija pred nami kot velika država med enakimi. Vse to se ima Nemčija zahvaliti v veliki meri geniju Stresemannu.

Glede Društva narodov je izjavil Baldwin, da deluje v pravcu miru, katerega si vsi želimo. Mir se sklepa med državniki, ki sicer niso nezmotljivi, vendar pa se more roditi iz trajnih stikov državnikov le dobro. Na ta način imajo priliko, da se medsebojno spoznajo in prejmejo vpogled v druge države.

Glede Kelloggovega pakta je Baldwin izjavil, da je sicer veličanska stvar, ki bi pa ostala brez pomena, ako ne bi vsak narod spoštoval svojega podpisa in zaostil obveznostim podpisane pakta. Kadar razpravljajo o svojem proračunu ali misli na svoja oboroževanja, mora izpolnjevati obveznosti protivojnega pakta. Ako bodo narodi, ki so pakt podpisali, tudi izvajali njegove določbe, tedaj bodo narodi šele lahko govorili o razorožitvi. Za Evropo ni druge izbire: ali se drži določb protivojnega pakta ali pa pojde svojemu poginju nasproti. Evropa ne sme zamuditi tega trenutka, da zagradi za to priliko z obema rokama in prične novo politiko.

Opustošenja Etne so vsak dan hujša

Catania, 10. novembra. s. Po zadnjih vesteh vulkanološkega inštituta je delovanje Etne skoraj stabilno. Pri kraju Forte ima tok lave slej ko prej hitrost štirih metrov na minuto. Oba toka lave sta se združila v enega, ki prodira s hitrostjo štirih metrov. Lava je včeraj zelo narasla pri kraju Poggio Vicario, kjer jo zadržujejo razvaline v Mascali. Upajo, da se bo hitrost lave zaradi materiala, ki ga nosi s seboj, zmanjšala. Da se po možnosti prepreči nadaljna nevarnost, je prebivalstvo v Nunnziati zapustilo nižje ležeče hiše. Število beguncev iz krajev, ki jih ne uničila lava ali pa ki jih ogroža, znaša približno 4300. Glavni tok lave je prodrl preko železniškega mostu pri Mascaliu, tako da je železniška proga Catania-Messina prekinjena. Lava prodira v smeri proti Caravi, odkoder se bo zila v morje. Drugi tok prodira v smeri proti Nunnziati. Lava je sedaj popolnoma obkolila ta kraj. Pomožne čete delajo na to,

da bi se lava zila v morje preko uničenega Mascalia. Kot zadnje poslopje je bila v Mascaliu uničena velika tvornica esence iz citron in oranž.

Catania, 10. novembra. d. Delovanje Etne se je včeraj zopet zvišalo. Že od jutranjih ur prihaja lava iz novega žrela, ki se je odprl v bližini Magazzenie, približno 8 km severozapadno od Mascalia. To žrelo je takoj začelo bruhati velike množice lave, ki so z veliko hitrostjo prodrale v dolino. Ako bo novi tok obdržal svojo dosedanjno smer, ni izključeno, da bo dosegel in poplavljal mesto Giarre, ki leži približno 10 km južno od Mascalia in 30 km severno od Catania.

Moskva, 10. novembra. (be.) Neznani zločinci so oropali državni muzej slik. Tatovi so izrežali slike iz okvirjev, med temi Rembrandtovo »Kristusa«, Tizianovo »Ecce homo« in Correggiovo »Sveto družino«. Druge slike, ki jih ni se mogli odnesti, so barbaro poškodovali.

Rastoče razburjenje med prebivalstvom zaradi strahovitih oblastnih davkov

Uničevalna klerikalna akcija proti trgovini in obrti. — Električni tok v mariborski oblasti zopet podražen. — Davek na lovišča. — Iztrebljenje naših vinogradov. Značilen molk SLS.

Polagoma začnajo tudi najširši krogi razumevati, kaj jim pripravljajo SLS. Klerikalno časopisje molči in niti ne pozna brant oblastnih predsednikov dr. Natlačen in dr. Leskovarja ter vsega vodstva, ki je skuhalo uničevalno akcijo proti našemu kmetu, obrtniku in trgovcu.

Trgovci, in to tudi najmanjši, ki komaj pokrivajo tekoče stroške, bodo po znani Pušenjakovi formulaciji obrtnega davka plačevali 10% osnov. davek, dopolnilni davek (2%—12%) in 30% doklado. Trgovci, gostilničar, vozniki, kamionolom, apnenica itd., sploh podjetniki, ki imajo ocenjeni čist dohodek na 36.000 Din, bo plačal osnovnega davka 3600 Din, dopolnilnega davka 4%, t. j. 1440 Din, oblastne doklade na 30% od osnovnega davka t. j. 1080 Din.

skupno torej 6120 Din

Kaj pa konzumi in g. kanoniki? Eni in drugi, obojni pa v množičnimi dohodki, ne bodo plačali niti tretjine tega davka.

Posebno ponosni so štajerski klerikalci na podražitev električnega toka za luč in za pogon, ki bo nastopila, ker bo oblastna davščina na elektriko zopet povišana. Kdo naj se z obrtom naseli v tej oblasti.

kjer se produkcijski stroški vsako leto menjajo na slabše? S težkimi žrtvami instalirajo obrtniki napeljavno in imajo pri tem svoji proračun, kar naenkrat se jim vsa podlaga izpremeni. Take skoke morajo delati samo klerikalni diletanti, ki se igrajo z gospodarskim življenjem, kakor mačka z mišjo. Tudi davek na luč je že zelo občutljiv in je dokaz kulture SLS!

V mariborski oblasti se davek na družbe, ki polagajo javne račune, zvišal kar na 50%. Kakor čujemo, se bo zaradi tega več družb s svojim sedežem izselilo iz te oblasti.

Gotovo je, da si bo vsakdo dobro premislil preden osnuje v mariborski oblasti delniško družbo, zadrugo, rudarsko družbo ali kaj sličnega, ko bo odšel plačeval 12% davka od čistega dobička (za industrije in rudnike 11%) povrhu pa še n. pr. pri 8% dividendi 3% dopolnilnega davka in zraven še 50% oblastne doklade, torej skupaj že pri osredstotni dividendi 21%.

Kmečke občine, ki imajo lovišča, ho-

če SLS obdavčiti na korist oblasti z 20% zakupnine.

Ta davek bo po efektu zadej občine same

in je poseganje v zasebne upravne pogodbe, ki se bodo lahko zaradi tega vse razdrle. Isto je z 20odstotnim davkom na ribolove, ki tudi pomenja direktno poseganje v zasebno lastnino. Naše občine po deželi, ki so se zadovolje na podlagi dolgoročnih lovskih, zakupnih pogodb, bodo zaradi novih Natlačen - Leskovarjevih eksperimentov prišle na rob propada.

Največje pa je razburjenje med producenti vina in žganja in naravno tudi med gostilničarji. Tu je zadevo vse naše ljudstvo v enem izmed glavnih pridobitnih virov.

Vinograde lahko kmetje v velikem delu Slovenije kar opuste.

Posl. Petovar je v mariborski oblastni skupščini izračunal, da bodo v Mariboru trošarine na vino znašale polovico nabavne (!) cene. Klerikalci so gledali v tla in njihov poslanec Janžekovič je žalostno izjavil, da imajo poslanci opozicije glede vina in žganja čisto prav. A revež je vseeno moral glasovati proti svojim volilcem. To je prav po klerikalno: poslanci SLS so le figure, ki jih drugi navijajo.

V mariborski oblasti je SLS zagrešila še to nerodnost, da se hrvatsko Medijumje čuti zanemarjeno. Zdej očitajo Slovence, da so taki napram drugim, kakor Srbijanci napram njim.

Medtem pa je vse klerikalstvo obsojeno v pravi grobni molk. Drugače tako zgovorni dogovorneži imajo jezike zavezane. »Jutro« jim je običajno v grlu, pravijo.

V Mariboru je odločitev že padla. V Ljubljani pade te dni. Iz Škofije je prišla parola,

da morajo klerikalni poslanci slepo glasovati,

češ da se bo v Beogradu položaj prevrnil, potem pa ostanje klerikalcem za molzno kravo le oblasti, okraji in občine.

Slovensko ljudstvo, uprli se krepko, od vasi do vasi, od mesta do mesta, da se prepreči naklepi SLS! SLS računa v glavnem na to, da bodo njeni predlogi sprejeti, preden bodo nene ovčice razumele, za kaj gre. Potem pa, da se že kako izgovore na Beograd ...

„Spricho takega čuvarja države bi bilo nes pametno mirno spat!“

Ostri napadi beograjskih listov na dr. Korošca zaradi zaplenjanja listov

Konfiskacijske metode dr. Korošca so izzvale tudi v beograjskem tisku hudo kri. Oba glavna lista »Politika« in »Vreme« ogorčeno napadata »največjega Slovenca« in z ironijo ponatiskujeta »Slovenec« klic po tiskovni svobodi, ki nima nobenega drugega imena kakor prikriti vernim ovčam v Sloveniji delovanje dr. Korošca v Zagrebu in Beogradu.

Današnja »Politika« se na uvodnem mestu bavi s konfiskacijsko prakso dr. Korošca, ki jo primerja z nekdanjimi turškimi cenzorji naglašajoč, da je razlika samo v tem, da so listi takrat točno vedeli, kaj je zabranjeno in kaj ne, dokler dr. Korošec tiskovni zakon izvaja drugače v Beogradu in drugače v Zagrebu in Ljubljani. »Politika« dalje naglašuje:

»Dr. Korošec se zagovarja, da prihaja ta razlika odotod, ker državni organi v Beogradu in Zagrebu različno tolmačijo zakon. Izvajanje zakonov v splošnem, posebej pa še izvajanje zakona o tisku spada v delokrog notranje politike vsake vlade. Lepo izgleda vlada, koje notranjo politiko vodijo — policijski pisarji. To uradno priznanje dr. Korošca nam je zelo dragoceno. Je več kot dokument nesposobnosti, je dokument popolnega duševnega slomaštva, takega slomaštva, ki je če prihaja s položaja predsednika vlade, lahko katastrofalno!«

»G. dr. Korošec«, nadaljuje »Politika«, »je bil vstoličen za predsednika vlade po vsej priliki zato, ker se je polavila konja proti Srbijancem, in ker se je mislilo, da bo ta gonja prenehala, če bo na čelo vlade prišel mož, ki ni Srbijanec, niti Srb niti Balkanec, marveč pravi Evropec. A gonja ni prenehala: danes je ostrinja nego kedaj poprej! Evropec je ponižan (sveden) na rahmetli cenzur — Memorija, ministrski predsednik na policijskega pisarja. Spricho takega čuvarja države bi bilo mirno spanje nes pametno ...«

Beograjski »Trgovinski glasnik«, ki velja za glasilo srbskih krogov je objavil pod naslovom »Protestiramo« naslednji članek: »G. Korošec je jel preganjan tisk. Več beograjskih listov je bilo parkrat zaplenjenih. Zagrebški tisk je doživel isto usodo. Zaplenje je sodišče večinoma razveljavilo. To pomeni, da je v postopanju policijskih oblasti več samovolje centralnih oblasti nego občutka zakonitosti. To pa je nasilje nad javno besedo.

Toda tudi če bi sodišče redno potrjevalo prepovedi, nastane vprašanje ali je treba časopise pleniti?

Zaradi člankov se vlagajo v inozemstvu tožbe pri sodiščih, a novinarji in listi odgovarjajo za svoje prestopke pred zakonom in sodiščem. Zaplemb tam ne poznajo. Pri nas je drugače. Pri nas se postopa kakor samo v zaostalih državah. Imamo nazadnja-

Zadnje sredstvo

V nedeljo zvečer sem odpotoval po zasebnih opravkih v Beograd ter se že v tork jutraj vrnil domov. Nikogar od politikov nisem videl; Narodni skupščini sem se izognil s tem, da nisem stopil niti v ulico Miloša Velikega, od poslancev sem videl samo Koroščeve »parlamentarce« in še te samo na vlak, a vendar ni dal ta neznamen dogodek »Slovenca« dva dni miru. Vseomogoče stvari ugiblje in dasi je tam od malicioznosti do bistrine ozek in pohleven pas, vendar je našel vse polno važnih stvari. V enem pa je »Slovenec« siguran, da je KDK razbita in da se je klerikalcem ni treba več bati. Zato je med drugim dokaz moja pot v Beograd in če ne bi šel v Beograd, bi zopet to bil dokaz, da je KDK že popolnoma v razsulu. Što se babi htilo, to se babi snilo. Vidim torej, da ima g. Korošec pred seboj en sam ideal; razbiti KDK in jo pripraviti na kolena. S tem svojim idealom je postal ministrski predsednik in ko že sama ta pojava ni rodila žaljenega učinka, je šel naprej na delo. V usih zakonitost, v žepu figo in nasilje. Plenjenje časopisja, preganjanje pristav, tožbe, prepovedi shodov, vabe in grožnje intrige in obljube, snubače v Zagreb, a po blamaži takoj tožba zoper vdovo pokojnega Stjepana Radića. Čisto tako, kakor so čikiški nekaj konje lovili.

In tuhta in napenja učeno glavo, pa pogrnuta novo sredstvo. Misli si, kakor se je okrog mene vse zbralo, samo zaradi dnevnih, tako je tudi drugod. Dnevni bomo odvezli, pa tako lahko nekaj našim navrgli, pa bo šlo. KDK bo odnehala, prišla k meni na sporazum, moji grehi bodo pozabljeni in še me bodo slavili kot očeta domovine. Toda modri ukrep še bolj modrega premijera rodi baš nasprotni učinek. Pa ga še to ne iztrežni. Išče novih pripomočkov. Že je zagrozil z odvzetjem železniških vozniških kart in študira, kako bi odvzel mandate. Tu ga puščajo že najzvestejši na cešlu. Še tistim je to predebelo, ki jih je zadnjič privlekla prvič v skupščino Vukičevićeva policija. Z najmojimi sredstvi za ukrojenje KDK izgublja ugled in veljavo v očeh celo tiste čaršije, ki ga je v letih njegove moččnosti smatrala za pametno glavo. Tako gre taka stvar od stopnje do stopnje!

»Jutro« uvodničar je pred nekaj dnevi zapisal sledeči stavek: »G. Korošec je dolgo vrsto let živel od duševnega dela drugih. Zdej je na visokem položaju in lahko pokaže, kaj zna sam.« To je čista resnica in take stvari si je treba dobro zapomniti. Toda, pokazal ne bo nič, kakor doslej še nikoli nič. Slučaj ga je vtregel na površje, slučaj ga bo odnesel za SLS pa bo ostala samo žalostna izkušnja.

Z nasiljem, preganjanji, zaplembami, odvzetjem dnevnih in drugih sredstvi KDK ni ukrotil še manj razli. Kaj naj zdaj stori? Čaka, tako bo izjavil. S čakanjem ne bo nič in mu samo dolgočasno postalo, ker KDK tudi to ukrotili ne more. Čas je vendar za KDK boljše sredstvo nego za režimlje. Kaj torej sedaj? Če hoče na vsak način ugnati KDK, ostane še eno edino sredstvo. Pa moram reči, da me močno čudi, da ga v svoji svobodoljubnosti in velikem spoštovanju parlamentarizma še ni pogrnjal. Sredstvo je znano, in so gospodje Koroščevega kalibra radi uporabljali zlasti proti nenosilnemu delavstvu. Zlasti zoper stavkajoče delavce. In kaj smo sedaj v očeh g. Korošca poslanci KDK drugega, nego stavkajoči delavci? Pa če smo ga prepričali, da nas z reduciranjem ne spravi pod svojo komando, naj poskusi še to. Svojem razsodnemu ministru za vojsko in mornarico naj ukaže vso KDK takoj mobilizirati. Vse v uniformo in pod orožje. Pa na večbo od prvica do zadnjega. In da bo stvar bolj učinkovita, naj nam postavi za komandanta nekoga klerikalnega predstavnika. Sušnika. Tudi gospod je to in spomin na njegovo oberlajnastvo je pri komandantih še živem. »G. Korošec« torej vse to in poskusi g. premijer in največji Slovenec, pa je sporazum s KDK gotov in Korošec velik ter slaven državnik.

Drugače pa ne prvo ne drugo!

Ivan Pucelj.

Moste pri Ljubljani

Žalost v klerikalnem Izraelu

Razveljavljenje klerikalne Orazmno kandidatne liste je hudo potrla županove privržence. Nad njimi se je uresničel prepoved: Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade. Kak halo je vzdignil županov generalni štab, ko je bila razveljavljena združena delavska lista. Koliko škodljivih zafrkovanj na račun pristavev omenjen list! Koliko vzklikov, preglednega zmagovaljav! Sedaj pa je ista usoda zadele klerikalce.

V obupu so sklenili, naj somišljeniki svoje glasove oddajo Kamnikarjevi listi, ki nosi obilježje delavske liste. Teško jim bo to uspelo. Vsa političen otrok ve, da je omenjena kandidatna lista rdeče preplekana reakcijskoma druga klerikalna lista. Dvomimo predvsem, da bi delavci glasovali za listo, na kateri se blesti ime županovega sorodnika, Aleksandra Trška.

Možje na napredni gospodarski listi ni so sebičneži, niso reflektantje na županov stolec. Zahtevali pa bodo po izvolitvi pošteno občinsko upravo, strogo kontrolo obče gospodarstva tudi za preteklo dobo. Poskrbeli bodo tudi za red in uljudno vedenje občinskih službenecov v obč. uradu. Imena kandidatov, ki zastopajo vse sloje prebivalstva, pa jamčijo, da bodo lahko uspešno izvedli svoj jasno določen delavni komunalni program, predvsem na polju javnega in socialnega skrbstva.

Režimska igra z obnovo gospodarstva

Brezplodne konference privrednikov. — Večna »pripravljenost« vlade. — Skromni program za obnovo gospodarstva Slovenije

Kadar pride vlada v politično stisko, išče pomoči v tem, da skuša pozornost obrniti drugam. G. Korošcu, ki čuva le še prostor za drugega, se zdi potrebno markirati, kakor da hoče zdej naenkrat vse »delati«. Čudna stvar, da ravno im šele sedaj, ko že zahaja solnce režima.

Vladne seje »sa privrednim krugovi« so si podobne kakor jajce jajcu. Par gospodov v žaketi in modnih hlačah pride skupaj, pri čemer trdijo, da zastopajo ves gospodarski svet. Ni pa jih pod milim nebom nihče v to pooblastil. To pot je Hrvatsko na ta način »zastopal« g. baron Turković, ki je še vedno v upravi Narodne banke. Tudi g. Jelačin, ki ima s seboj vsaj vizitko predsednika Zbornice za TOI, bi bil najbrž v veliki stiski, če bi imel razložiti, koga prav za prav od gospodarskih krogov v Sloveniji predstavlja.

Pri taki seji si gospodje radi med sabo pokadijo in ko se razstanejo, so ganjeni, češ da se ravno tisto minuto začnena nova doba za celo našo državo. Tako je bilo tudi to pot.

Privrednike je vodil k ministrom gospod. Bajloni, ki je povedal, da je naš saobračaj slab in da je videl zastoj vagonov na stanicah. Iz Ljubljane je prinesel vtise, da gre tu vse dobro. Na seji so sestavili nekaj program, ki pa ne gre preko običaj fraz.

Sele iz »Slovenca« smo izvedeli, kakšen gospodarski program se je imenom Slovmnje razvijal v Beogradu. SLS je zanj odgovorna kot nositeljica umetne večine v Zbornici za TOI.

Glede železnice se iznaša pritožba zaradi vagonov. Ta je gotovo utemeljena. Toda pozabili so na perečo opasnost zaradi slabega vzdrževanja prog in na vprašanje dobav. Tudi o pretečem povišanju tarifov ravno za proizvode naših krajev ne najdemo besedice. S frazo, da železniški promet interesentov ne zadovoljuje, ne bo nikomur pomagano.

Proti državnemu obrtnemu davku, ki bo od 1. januarja 1929. pritisnil našo produkcijo, da bodo kmalu izbrisani zadnji sledovi konkurenčnosti cen naših proizvodov, si famozna »konferenca« predstavnikov gospodarstva« očitvidno ni upala nastopiti. Tako tudi ne proti novi oblastni 30 odst. dokladi na obrtniški davek in ne proti razširjanju denarja zlasti v ljubljanski oblasti.

Preložitve smodnišnice iz Kamnika pač ni zahteva, ki je spadala pred ta forum. Utemeljena je gotovo, ker bo

šele potem mogoč tujski promet v kamniškem kotu, toda stvar ni ravno dobro vpeljana.

Ves »slovenski« gospodarski program je sestavljen tako diletantsko in površno, da človek ne ve, ali se bi jezil, ali smejal. Klerikalno glasilo pa ga objavljaja pod pompoznim naslovom »Za obnovo gospodarstva«.

Tako zvani privredni krogi za zahteve, ki segajo v državno politiko, ne razpolagajo z zadostno mero neodvisnosti, da bi jih mogli zastopati dovolj odločno. Eden rabi kredit Narodne banke, drugi se boji, da ga s kakšnega stolčka dol vržejo. Zato se običajno operira s komplimenti, za koje pa imajo naši Srbijanci malo smisla.

Naš program je decentralizacija, ali če hočete, federalizacija Hipotekarne banke, Poštne hranilnice, zemljoradniškega kredita, Drž. obrtne banke in kontingentiranje kreditov Narodne banke po višini davkov. To so zahteve, ki jih ne bo mogoče doseči ne z banketi in konferencami, ne s podreparsko politiko SLS, ampak le z eromom marša stotisočev volilcev KDK Konferenca pri dr. Korošcu v Beogradu z gg. Turkovićem in Jelačinom kot arabeskama pa je imela nalogo slabiti ta marš, nasuti javnosti peska v oči in umirajočemu režimu dati videz neke aktivnosti, v glavnem pa nekoliko odihaja.

Velika gospodarska vprašanja, ki pretresajo našo državo, se bodo reševala na političnem bojišču. Srbijanci še nobene naprave, ki so se je polastili, niso dali v dobrem iz rok. V tem oziru je tipičen klasični odgovor g. Bajlonija, zakaj ne more slovenskim interesentom dati one kvote na kreditih Narodne banke, ki jim gre. Dejal je, da je to nemogoče, ker bi se moralo Srbiji vzeti, kar ima zdej. Doživeli pa smo redukcijo kreditov v prečasnih krajih, da so se povečali za Srbijo. To je šlo brez vsega. Take odgovore dobimo povsod, dokler ne bo KDK s pestjo prodrla mrežo izgovorov in laži.

Stafaža, ki jo nekateri gospodarski krogi delajo hegemonistom, je v tem trenutku toliko bolj vredna obsodbe, ker se bliža odločitev. V takih momentih bi moral vsakdo podvojeno paziti, kaj dela. Tisoči siromašnih volilcev KDK potrebuje, ker vidijo pred seboj mnogo večji cilj. Boratšaji pa hodijo podpirati hegemonijo. To si bo treba zapomniti.

Poincaré še ni sestavil vlade

Odločitev o usodi njegovega mandata bo padla danes. — Če Poincaré ne uspe, pride na krmilo najbrže levičarski kabinet pod vodstvom Brianda

Pariz, 10. novembra a. Poincaré je imel danes razgovor s predsednikom Doumergom. Ob 3. popoldne je nadaljeval svoje razgovore z političnimi voditelji. Proti splošnem pričakovanju Poincaré še ni sestavil novega kabineta, dasiravno se je splošno računalo, da bo kriza vlade rešena še danes. V poučenih krogih sicer zatrjujejo, da je ministrska lista v glavnem že sestavljena. Mesto odstopivših štirih radikalnih ministrov bi stopili v novo Poincaréjevo vlado Oberkirch, Erlas in Besnard, ki pripadajo sicer radikalni stranki, vendar pa ne odobravajo sklepa strankinega kongresa, ki je izzval vladno krizo. Pač pa stavi Poincaréjevo gotove pogoje, ki bi nal omogočali vsaj delno podporo nove vlade s strani radikalne frakcije. Tozadevna pogajanja so še v teku in bodo najbrže končala še nocoj z uspehom. Vsekakor pa je Poincaré odločen znova vrniti mandat, če bi se izkazalo, da ni njegova vlada v zbornici ne imela stalne in zanesljive večine.

Dasi se ta možnost izključuje, se v političnih krogih vendarle razpravlja o tem, kdo naj sestavi vlado v tem primeru. Sodi se, da bi mogel razen Poincaréja edino Briand skupno s Tardieum sestaviti delazmožno vlado, ki pa bi imela le prehodni značaj. Vsekakor pa se sklepa, da mora najkasneje jutri dopolne pasti odločitev o uspehu ali neuspehu Poincaréjeve misli.

Pariz, 10. nov. g. Poincaré je danes povabil svoje bivše ministrske kolege, ki niso podali ostavke pred demisijsko celokupnega kabineta k razgovoru v finančno ministrstvo. Izdan je bil komunike, ki veli med drugim: »Poincaré se je danes posvetoval s svojimi bivšimi sodelavci izvenših štirih radikalnih ministrov o sestavi kabineta. Pri tem ni zanimal velikih težkoč, ne katere je nalezel pri svojih razgovorih s politiki. Navzoči ministri so mu zagotovili brez pridržka svoje nadaljnje sodelovanje.«

Lažizdravnik v praški bolnici

Praga, 10. nov. h. V praško bolnico je pred tedni prišel mlad zdravnik, ki si je ogledal vse oddelke ter povsod ponudil svojo pomoč. Zdravniki ga niso poznali ter so dr. Jaroslava Pelza kakor se je imenoval, smatrali za novega kolega drugega oddelka. Mladi zdravnik je izvršil celo operacije, med drugimi tudi kržno transfuzijo na ranjenem stražniku. Bil je so trdnik velikih dnevnih listov, v katere je pisal medicinske članke. Na podlagi prijave knjigotrača, pri katerem je dr. Pelz kupoval medicinske knjige, se je izkazalo, da je dr. Pelz goljuf, ki se v resnici piše Ivan Stampfl. On je sin uglednih praških staršev, ki je imel že v realni škandalozne aferi. Izvršil je več goljufij in tatvin. Ponaredil je zdravniško nastavitveno diplomu. Star je še le 22 let.

Razredna loterija

Beograd, 10. novembra. r. Pri današnjem žrebanju srečk državne razredne loterije so bili izžrebani naslednji dobitki: 80.000 Din dobi srečka 20.500; 20.000 Din dobi srečka št. 122.529; 10.000 Din dobi srečka št. 38.970. Po 4000 Din dobe srečke št.: 62.808, 68.500, 107.385 in 116.792.

Po 2000 Din dobe srečke št.: 4248, 4287, 5929, 7249, 10.851, 14.114, 14.395, 16.022, 20.543, 24.726, 25.007, 26.847, 28.475, 30.165, 31.499, 31.671, 31.967, 32.102, 32.400, 37.802, 46.228, 48.068, 50.516, 50.831, 57.707, 60.880, 61.540, 63.321, 63.877, 68.237, 72.622, 78.172, 73.200, 78.604, 74.320, 75.606, 78.236, 78.927, 82.873, 86.416, 86.790, 90.736, 91.496, 92.281, 96.645, 96.928, 97.667, 98.575, 99.976, 100.759, 102.639, 105.530, 114.343, 115.480, 118.186, 118.869, 119.101, 119.253, 119.346, 119.811, 6069, 74.330, 78.704.

Druga smrtna žrtev novosadske katastrofe

Novi Sad, 10. novembra. p. Poročali smo že o težki letalski nesreči v Novem Sadu, pri čemer je bila težko ranjena učenka Trgovske akademije Sofija Popadić. Zdravniki so takoj po nesreči izjavljali, da obstoja male upenja, da bi onesrečena učenka prebolela težke notranje poškodbe. Nesrečna žrtev letalske nesreče je nocoj po najhujših mukah in trpljenju podlegla težkim poškodbam. Kakor je preiskava ugotovila, Sofija ni bila na aeroplanu, temveč je bila po nesrečnem naključju, ravno na ulici, ko je strmoglavila letalo na tla in jo pokopalo pod seboj.

Svečanost na Avali

Beograd, 10. novembra p. Dopoldne se je vršila na Avali svečanost predaje najvišjega odlikovanja češkoslovaške republike Neznanemu junaku. Svečanost sta prisostvovala češkoslovaški poslanik Seba in vojni minister general Hadžić.

Drobiž z vseh strani

Spit, 10. novembra št. V vasi Oradu v občini Triljev so volkovci v eni zadnjih noči poklali in požrli 37 ovč. Ljudje, ki prihajajo iz tamokšnje kraje v Spiti, pripovedujejo, da se volkovi svedobno izprehajajo po celinskem polju. Ljudstvo prosi oblast, naj priredi lov na volkove.

Washington, 10. nov. (be.) Ameriški državni urad je sklenil odpoklicati ameriške čete iz Kitajske.

Lisbona, 10. nov. (be.) Počkovnik Vicente Freitas je sestavil novo ministristvo.

Buenos Aires, 10. nov. (be.) V tukašnji katedrali je eksplodirala bomba. Ubila je bila ena oseba.

Berlin, 10. nov. (be.) Kubanski predsednik Machado je otvoril telefonski promet med Kubo in Španijo.